

BALDHIR SINGH v. STATE OF PUNJAB AND OTHERS 163
(M.M. Kumar, J.)

(31) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, tnis ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਵੀ.ਐਸ. ਪਾਹਿਲ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ 15 ਨਵੰਬਰ, 2007 (ਪੀ-1) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 29 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 (ਪੀ-13) ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਕੂਲਰ/ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ, ਹਰਿਆਣਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮਿਣਤੀ ਗਈ ਹੈ। 50,000 ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਐਮ.ਐਮ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸਬੀਨਾ ਜੇ.ਜੇ.

ਬਲਧੀਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2007 ਦਾ CWPNo 1745 8

18 ਜੁਲਾਈ, 2008

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ. 226—ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ, 1970—ਆਰ.ਆਈ. 8—ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵੋਲ. II-RI.2.2—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ—RI। 2.2(b)(2)(H) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ 4 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੂਰਵ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੱਦ

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਆਰ 1.2.2 (ਬੀ), ਵੋਲ II ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

BALDHIR SINGH v. STATE OF PUNJAB AND OTHERS 165
(M.M. Kumar, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। R1.2.2(b)(2) ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜੇ ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਹੋਵੇ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਰਕ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ 'ਸਵਾਰਡ ਆਫ ਡੈਮੋਕਲਸ' ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਟਕਾਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ

(ਪਾਰਾ 5 ਅਤੇ 6)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਘਟਨਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੮)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਮ.ਪੀ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ .

ਪੀ.ਸੀ.ਗੋਇਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਐਮ. ਐਮ. ਕੁਮਾਰ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ: ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ/ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 13 ਮਾਰਚ, 2007 (ਪੀ-3) ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 2007 (ਪੀ-5), ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਰੂਲਜ਼, 1970 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ-2 ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 (ਬੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਜਾਂਚ।

(2) ਸ੍ਰੀ ਬਲਪੀਰ ਸਿੰਘ, ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਫਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ-1 ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ 31 ਦਸੰਬਰ, 2001 (ਪੀ-1) ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ/ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਆਦਿ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ) ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਵਿਭਾਗ-ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ 13 ਮਾਰਚ, 2007 (ਪੀ-3) ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਕਤੀ ਫੂਲ ਟਰੇਡਰਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 11 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਡੀਲਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। 64,89,931 ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2(b)(2)(ii) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ, ਜਿਲਦ-2 (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, 'ਨਿਯਮ'), ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 13 ਜੂਨ, 2007 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਐਕਟ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ (ਪੀ-4)। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, 30 ਜੁਲਾਈ, 2007 (ਪੀ-5) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 2007 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਮ ਪੀ ਗੋਸਵਾਮੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 (ਬੀ) (2) (ii) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 31 ਦਸੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ 13 ਮਾਰਚ, 2007 ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1), ਐਲ.ਬੀ. ਗੁਪਤਾ, ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ (2), ਆਰ.ਸੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ (3), ਗੁਰਦੇਵ

ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4), ਅਤੇ ਐਮਪੀ ਗੋਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2005 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 17382, 7 ਅਗਸਤ, 2007 ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, (ਅੰਕੜਾ P-6)।

(4) ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਸੀ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਗੋਇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਗੇਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2(b)(2)(ii) ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਿਤ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(5) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 2.2 (ਬੀ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਨਿਯਮ 2.2 (ਬੀ) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: -

“2.2(ਬੀ)(2)-ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੁੜ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-

- (i) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- (ii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੋ। (ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(6) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 2.2(b)(2)(ii) ਨੂੰ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ

- (1) 2002(2) RSJ 85
- (2) 2001 (4) RSJ 127
- (3) 2002(1) RSJ 509
- (4) 2004 (2) RSJ 127

ਜਾਂਚ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ.. ਦੂਜੇ ਸਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। , ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ

ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਰਕ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇਕਰ ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸੈਟਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ 'ਡੈਮੋਕਲਸ ਦੀ ਤਲਵਾਰ' ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਲਟਕਾਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਰਾਜ ਦਾ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

(7) ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਹੁਣ *ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ* ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਚੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਲਬੀ ਗੁਪਤਾ (ਸੁਪਰਾ) ਆਰਸੀ ਗੁਪਤਾ (ਸੁਪਰਾ) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਮਪੀ ਗੋਸਵਾਮੀ (ਸੁਪਰਾ)।

(8) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 13 ਮਾਰਚ, 2007 (ਪੀ-3) ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ 30 ਜੁਲਾਈ, 2007 (ਪੀ-5) ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

BALDHIR SINGH v. STATE OF PUNJAB AND OTHERS 169
(*M.M. Kumar, J.*)

ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ